

La capsa dels tresors

Presentació

L'educació dels sentiments inclou les capacitats de coneixement propi, autocontrol, l'equilibri emocional, saber relacionar-se bé amb els altres desenvolupant l'empatia, per reconèixer i comprendre els sentiments dels altres i confiar en ells. Es treballen, també els valors de l'optimisme i l'agraïment.

Objectius Educatius

- Que els infants siguin capaços d'expressar els seus sentiments.
- Que els infants siguin capaços de comparar un objecte que sigui d'especial estima per a ells.
- Que els infants aprenguin a entendre els sentiments dels altres.

Desenvolupament de l'activitat

La Dona i en Rep tenen moltes ganes de conèixer'ns una miqueta més i ens proposen que portem algun objecte que per nosaltres tingui un valor especial: una joguina, un conte, un vestit...

Cada infant i cada monitor/a portarem aquell objecte que tingui un significat especial en la nostra vida i els ficarem en una capsa. En rotllana, cadascú presentarà el seu objecte i explicarà per què l'hem portat

i per què és tan important per a nosaltres. Seguidament proposarem poder compartir-lo amb els altres infants.

Valoració

És molt important fer una bona valoració d'aquesta activitat. Pensem que hem treballat els sentiments que ens provoca quelcom important a la nostra vida.

En aquesta activitat caldrà valorar com hem compartit les nostres coses, si ens ha agradat, com ens hem sentit, si els altres han tingut respecte per allò nostre...

Posa-li cara!

Presentació

Sovint quan preguntem a un infant petit què li passa o com se sent, no és capaç d'expressar l'emoció del moment perquè no coneix el nom. A partir d'aquesta activitat pretenem treballar aquest àmbit amb els infants per poder entendre'ls una mica millor.

Objectius Educatius

- Que els infants siguin capaços de reconèixer quina és l'emoció que senten en cada moment.
- Que els infants aprenguin a no negar les seves emocions.

Desenvolupament de l'activitat

Farem un llistat considerable de possibles emocions que poden tenir els infants petits. En una primera part de l'activitat, oferirem als infants revistes, diaris, còmics... on puguin trobar expressions de cara de diferents persones i puguin mirar de relacionar-les amb les emocions proposades. Farem un gran mural fent coincidir les cares de la gent amb les emocions.

Com a segona part de l'activitat, un cop els infants han pogut interioritzar cada emoció, els proposarem un joc de mímica simi-

lar al joc de les pel·lícules: un nen o nena sortirà davant dels altres i expressarà quina emoció que li haurà dit la monitora o monitor. La resta d'infants hauran d'endevinar de quina emoció es tracta.

Valoració

Parlarem obertament amb els infants que l'expressió de les emocions és quelcom positiu. Preguntarem com s'han sentit, si mai havien sentit allò que hem representat, si han après noms nous d'emocions que no coneixien...

Aportacions per targetes

Objectius

- Generar idees noves garantint l'aportació individual de cadascun dels membres del grup.

Aplicacions

- Aquesta tècnica és adequada per quan el grup no es coneix o cal fer dinàmiques d'integració en el grup.
- Quan els lideratges en el grup estan molt marcats i poden influir en la participació d'alguns membres del grup.
- Podem trobar una altra aplicació quan considerem necessari que cada membre porti la seva participació sense ser influenciat pels altres.

Desenvolupament

Es planteja l'objectiu o el tema al grup i s'explica la tècnica. El formador/a limita el temps segons la complexitat del tema i cadascun dels participants anoten les seves idees en targetes. Després, cada participant explica les seves idees i penja les targetes en un plafó a la vista de tot el grup. Es debaten les idees, s'agrupen per similituds i s'estableixen les relacions entre elles si existeixen, perquè les aportacions poden situar-se en diferents nivells.

A cada grup d'idees se li pot posar nom a mode de títol. Les conclusions es basaran en el consens del grup segons l'objectiu establert a l'inici.

DAFO

Objectius

- Realitzar un diagnòstic i identificar estratègies de futur.

Aplicacions

- És una tècnica molt completa per elaborar un diagnòstic tant intern com extern.
- Es pot aplicar al seguiment i avaluacions de programes o projectes.
- És una activitat que pot combinar el treball individual i el grupal.
- Es pot utilitzar en diferents àmbits i permet moltes variants.
- Identifica quatre marcs d'anàlisi: les Debilitats, les Amenaces, les Fortaleses i les Oportunitats, considerant els factors interns (com a autodiagnòstic de la situació), i els externs (aquells que condicionen i afecten a la situació tractada).

Desenvolupament

Es planteja l'objectiu o el tema al grup i s'explica la tècnica. El desenvolupament es pot fer de diferents maneres. Es tracta d'omplir les caselles de la matriu. Es pot fer per subgrups deixant un temps perquè els participants vagin discutint les aportacions. També es pot fer amb tot el grup de manera que mitjançant una pluja d'idees, els

participants facin les seves aportacions sobre cada aspecte. Les idees consensuades s'anoten en la pissarra o en el paperògraf. A partir d'aquí començarà la tasca d'anàlisi del diagnòstic.

Si es treballa per subgrups podem aprofitar els subgrups heterogenis per treballar el consens intergrup, o els grups homogenis per obtenir visions diferents del tema. Després, cada subgrup explicarà en sessió plenària les seves aportacions que s'anotaran en una pissarra o paperògraf. Posteriorment es pot donar lloc a un debat entre els subgrups per arribar a unes conclusions consensuades.

Un exemple de matriu pot ser aquest:

	Factors de risc	Factors d'èxit
Factors interns	debilitats	fortaleses
Factors externs	amenaces	oportunitats

Phillips 66

Objectius

- Facilitar la participació de tots els membres d'un grup nombrós (més de 20 persones).
- Obtenir una solució democràtica del grup davant un problema o situació.

Aplicacions

- S'utilitza per discutir qualsevol tema i per prendre decisions participatives en grups grans, on no seria possible que cada membre expressés la seva opinió.
- És útil per aconseguir que els membres d'un grup es coneguin i per establir un clima de grup favorable al diàleg.
- Ajuda als grups a autorganitzar-se.

Desenvolupament

Es planteja l'objectiu o el tema al grup i s'explica la tècnica. Es divideix el grup en subgrups de 6 persones (8 com a màxim) o segons el nombre de participants. Cada subgrup debat el tema proposat guiat per un moderador que ha escollit prèviament. La tècnica original dóna un temps de 6 minuts per debatre el tema, però es pot aplicar un temps més flexible.

Cada subgrup pot discutir sobre el mateix tema o similars i complementaris. Si es tracta de prendre una decisió entre

opcions clares un breu espai de temps és suficient, però quan es tracta d'analitzar alguna qüestió es pot allargar més.

Després del temps establert, cada moderador fa de portaveu de les idees i propostes o conclusions del seu subgrup. S'anoten els resums de cada subgrup en un paperògraf a la vista de tot el grup per arribar a una conclusió consensuada segons l'objectiu establert a l'inici.

DAFO

Objectius

- Realitzar un diagnòstic i identificar estratègies de futur.

Aplicacions

- És una tècnica molt completa per elaborar un diagnòstic tant intern com extern.
- Es pot aplicar al seguiment i avaluacions de programes o projectes.
- És una activitat que pot combinar el treball individual i el grupal.
- Es pot utilitzar en diferents àmbits i permet moltes variants.
- Identifica quatre marcs d'anàlisi: les Debilitats, les Amenaces, les Fortaleses i les Oportunitats, considerant els factors interns (com a autodiagnòstic de la situació), i els externs (aquells que condicionen i afecten a la situació tractada).

Desenvolupament

Es planteja l'objectiu o el tema al grup i s'explica la tècnica. El desenvolupament es pot fer de diferents maneres. Es tracta d'omplir les caselles de la matriu. Es pot fer per subgrups deixant un temps perquè els participants vagin discutint les aportacions. També es pot fer amb tot el grup de manera que mitjançant una pluja d'idees, els

participants facin les seves aportacions sobre cada aspecte. Les idees consensuades s'anoten en la pissarra o en el paperògraf. A partir d'aquí començarà la tasca d'anàlisi del diagnòstic.

Si es treballa per subgrups podem aprofitar els subgrups heterogenis per treballar el consens intergrup, o els grups homogenis per obtenir visions diferents del tema. Després, cada subgrup explicarà en sessió plenària les seves aportacions que s'anotaran en una pissarra o paperògraf. Posteriorment es pot donar lloc a un debat entre els subgrups per arribar a unes conclusions consensuades.

Un exemple de matriu pot ser aquest:

	Factors de risc	Factors d'èxit
Factors interns	debilitats	fortaleses
Factors externs	amenaces	oportunitats

Camps de força

Objectius

- Identificar i jerarquitzar les forces positives i negatives que intervenen en una situació.

Aplicacions

• Aquesta tècnica es pot utilitzar tant per fer el diagnòstic d'una situació present, com per plantejar els aspectes prioritaris sobre els quals s'ha d'actuar segons els objectius. Parteix de la idea que l'objectiu desitjat és el resultat de l'equilibri entre un conjunt de forces positives i de forces negatives. Les forces negatives són les que intervenen mantenint la situació actual, són restrictives vers el canvi mentre que les positives impulsen el canvi. L'anàlisi d'aquestes forces ens ajuda a prioritzar els factors sobre els quals volen actuar, cosa que provoca la proposta i la decisió de les futures accions.

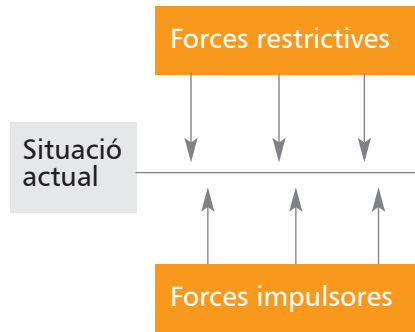
- Com que és una tècnica de diagnosi també la podem utilitzar per avaluar una situació determinada.

Desenvolupament

Es planteja l'objectiu o el tema al grup i s'explica la tècnica. Cada participant fa una llista de les forces negatives i positives que intervenen en la situació plantejada. Des-

prés, s'analitza en grup i s'ordenen els factors per importància. Podem assignar una puntuació correlativa als diversos factors de menor a major importància, tenint en compte que la suma total de les forces és zero (la situació està equilibrada). Es farà un quadre amb la incidència del conjunt de factors, sobre el qual podrem aprofundir.

A partir d'aquesta anàlisi es poden pensar accions sobre les forces negatives ja que són les que bloquegen la situació actual: així podrem produir el canvi segons quin sigui el nostre objectiu.



Forces positives	
3
2
1
Situació objectiu	
.....	

Impacte de futur

Objectius

- Avaluar col·lectivament la valoració que fa un grup respecte un tema concret.

Aplicacions

- Es tracta de construir i reforçar posicionaments entorn d'un tema. Per això els participant fan grups per afinitats.
- Si fem una diagnosi, aquesta tècnica es pot utilitzar com a devolució, contrast i enriquiment, a partir dels quals es poden generar propostes d'accions i estratègies. També es pot aplicar a avaluacions i a processos de decisió.
- La tècnica requereix que el posicionament inicial es pugui mesurar segons el grau d'acord (menor o major).

Desenvolupament

Es planteja l'objectiu o el tema al grup i s'explica la tècnica. Primer hem de passar a cada participant un qüestionari que hauré elaborat anteriorment. Aquest qüestionari recull el grau d'acord sobre diferents frases o opinions sobre una acció futura (ex. escales d'1 a 5, que es mouen entre molt en desacord, en desacord, indiferent, d'acord, molt d'acord). El qüestionari ha de ser clar i curt per facilitar la resposta i l'anàlisi immediates.

Quan els participants ja han acabat de respondre el qüestionari, se suma la puntuació de cadascun.

Si 5 era molt d'acord, a major puntuació global, major grau d'acord. Es fan 3 piles iguals segons la puntuació, una pila amb els qüestionaris que tenen un màxim grau d'acord, els intermedis i els de mínim grau d'acord.

Sempre farem 3 piles i hem de procurar que quedin equilibrades entre elles. Els participants es divideixen en els 3 subgrups definits segons la seva puntuació i debaten els arguments per defensar en el plenari el seu posicionament respecte al tema tractat.

Després, cada grup exposa els seus arguments perquè aquests siguin discutits per tots els participants del grup. El debat pot generar noves propostes, fins i tot arribar al consens.

Grup nominal

Objectius

- Prendre decisions en grup.
- Obtenir informació i diversos punts de vista dels participants afavorint la seva participació en el grup.

Aplicacions

- Aquesta tècnica és una variant estructurada de les aportacions per targetes. Incorpora una dinàmica per promoure la retroalimentació del grup amb els resultats obtinguts.
- Permet l'exploració de qualsevol tema en poc temps.
- Permet múltiples variants. Podem escurçar-la o allargar-la segons el nostre objectiu: si només volem recollir idees, l'acabarem després de la primera part, però si volem prendre una decisió la seguirem fins al final fins arribar al consens.
- Si el grup és més gran de 10 o 12 persones es fan subgrups d'uns 8 membres.

Desenvolupament

Es planteja l'objectiu o el tema i s'explica la tècnica. Cada participant anota en una targeta o full les seves idees i reflexions respecte al tema plantejat amb un temps donat (entre 5 i 10 minuts). Després cada

participant explica la seva idea i el formador/a les va anotant a la vista de tot el grup en una pissarra o paperògraf. Es pot donar l'opció als participants de "passar", i si algú té més d'una idea s'ha d'esperar a la segona volta.

En acabar les voltes pertinents per tal de recollir totes les idees, s'aclareixen els dubtes, però sense fer crítiques ni observacions sobre les idees exposades. Posteriorment s'han de jerarquitzar les idees puntuant-les. És el grup qui valora si l'1 o el 10, per exemple, és la màxima puntuació.

Cada participant, per torn, puntua totes les idees expressades anteriorment segons l'escala consensuada.

Després amb la col·laboració del grup, es compten les puntuacions obtingudes per cadascuna de les idees. D'aquesta manera és fàcil saber quines són les preferides. Finalment es resumeixen o es discuteixen els resultats i si s'ha de prendre una decisió normalment es consensua la que ha tingut més acceptació.

Decisió per votació directa

Objectius

- Escollir o jerarquitzar opcions sense explicar els criteris de votació.

Aplicacions

- La tècnica és adequada quan les opcions són molt clares, quan el temps és limitat o quan el nombre de participants és elevat, i no s'ha aconseguit el consens.
- Tot i que les votacions tendeixen a separar més que a unir, la tècnica es pot utilitzar justament amb aquest objectiu (per exemple, una votació pot utilitzar-se en el mateix sentit que l'impacte de futur, com a pas previ per a la reflexió en l'interior de cada posicionament).
- Bàsicament es poden distingir dos sistemes de votació: simple i complex.

a. Votació simple: una persona, un vot. Cada persona escull una opció, i el resultat final és una jerarquització entre les diferents opcions.

b. Votació ponderada: cada persona té diversos vots, amb la possibilitat de distribuir-los com cregui més convenient entre les diferents opcions. Per exemple, si una persona disposa de 5 vots, pot distribuir-los entre 5 opcions diferents, o concentrar-los en poques opcions. Una variant interessant

és la de no permetre votar les pròpies opcions personals o de grup.

Desenvolupament

Es planteja l'objectiu o el tema i s'explica la tècnica. Si el vot és secret, aleshores caldrà disposar d'urnes. Si és públic, es pot fer a mà alçada en cas de votacions simples, mentre que en votacions ponderades se solen utilitzar gomets (un vot, un gomet), que els participants poden enganxar a l'opció preferida. Si els gomets són de colors diferents en cada persona o grup pot quedar plasmada l'opció de cadascú, a més de controlar que no es voti per les opcions pròpies, si s'ha decidit així.

Arbre de problemes

Objectius

- Analitzar en profunditat els problemes, distingint entre causes i efectes.
- Ajudar a definir correctament els objectius a treballar a partir de l'anàlisi dels problemes.

Aplicacions

- Aquesta tècnica s'ha d'utilitzar en un grup àgil i motivat pel tema a tractar.
- La tècnica requereix un temps llarg per poder arribar a definir les causes i els efectes del tema tractat.

Desenvolupament

Es planteja l'objectiu o el tema i s'explica la tècnica. Els participants hauran d'identificar els problemes del tema tractat i escriure'ls en una targeta. Si el grup és petit es pot fer mitjançant una pluja d'idees. Si el nombre del grup ho permet, cada participant n'escriu tantes com vulgui, si no cada participant n'escriurà només una. Després de tots els problemes, han d'identificar el que trobin més important, seguint les mateixes dinàmiques descrites segons la mida del grup.

Una vegada enganxada la targeta d'aquest problema enmig de la pissarra o del pape-

rògraf, es revisen les altres targetes per veure quins problemes són la causa d'aquest que hem identificat com el més important. Aquí podem treballar per subgrups, de manera que tots tractin sobre el mateix problema "central". Els problemes s'enganxen a sota del principal, en línia de causes (algunes causes es poden convertir en problemes que tenen les seves pròpies causes). També es pot fer una pluja d'idees per veure si s'identifiquen més problemes-causa.

Es repeteix l'exercici anterior per veure quins dels problemes que hem escrit a les targetes són conseqüència del problema principal o d'altres. Cal revisar les targetes que no han estat ubicades en l'arbre per veure quina relació tenen amb les targetes que ja hem col·locat al seu lloc. Al final tindrem un o diversos arbres de problemes, en els quals és molt important arribar a determinar el problema "central" del qual es deriven tots els altres. Si hem treballat per subgrups es posa tot en comú i s'ha d'arribar a un consens.

Línia del temps

Objectius

- Conèixer quins han estat els canvis significatius en el passat d'una situació determinada o de la comunitat.
- Reconèixer la influència de certs esdeveniments del passat en els esdeveniments i actituds del present.

Aplicacions

- Aquesta tècnica s'utilitza per treballar a la comunitat o amb grups intergeneracionals.

Desenvolupament

Es planteja l'objectiu o el tema i s'explica la tècnica. Si el grup és nombrós es fan grups de treball. És important treballar en grup perquè ha d'haver-hi consens. El/la facilitador/a ha de començar la discussió dels grups fent preguntes, per exemple: quan es va fundar l'associació? Qui van ser els primers membres? etc. Després, no ha d'influir en la decisió de quins esdeveniments són importants, van ser importants o no, perquè ha de ser la gent dels grups qui ho expressi.

A mida que els participants van recordant els esdeveniments, es col·loquen en una línia vertical que representa la línia del temps, amb els esdeveniments més antics a dalt. Es pot treballar amb targetes perquè

s'hauran de desplaçar les informacions per a mantenir-les en ordre cronològic. Si hi ha alguna dificultat per establir les dates, es pot tractar d'ubicar-les en referència a esdeveniments importants de caràcter nacional o internacional.

Un cop tinguem els esdeveniments col·locats en la línia del temps, hi col·locarem tots els comentaris de cadascun d'ells. Aleshores, el/la facilitador/a ha de promoure la discussió. A mida que la línia es va completant, cal discutir amb els participants les tendències que es dibuixen (per exemple: freqüència creixent de tal tipus d'esdeveniment).

Si s'ha treballat en subgrups, cal discutir en sessió plenària el treball de cadascú i establir una línia comú.

Finalment es pot contrastar aquesta informació amb altres fonts d'informació (per exemple una memòria, etc.).

Les dues columnes

Objectius

- Prendre decisions en grup facilitant el consens.
- Facilitar l'aportació de tots els membres del grup.

Aplicacions

- Aquesta tècnica avalua les diferents alternatives que existeixen davant la resolució d'un problema o d'una situació.
- Aquesta tècnica promou el consens evitant "enfrentaments" provocats per l'afany de protagonisme d'algunes persones.
- El/la facilitador/a pren nota de les aportacions dels participants del grup sense anotar el nom de qui la fa.

Desenvolupament

Es planteja l'objectiu o el tema i s'explica la tècnica. Es fa una ronda i cada participant fa la seva proposta sobre el tema plantejat. El/la facilitador/a va prenent nota de manera que cada proposta va precedida d'una lletra de l'abecedari i les apunta en el mateix ordre en què són formulades.

Un cop s'ha acabat aquesta fase de propostes, el/la facilitador/a traça una línia vertical a la pissarra o en el paperògraf de manera que queden dues meitats. En una d'elles

escriu "Aspectes positius" i en l'altre "Conseqüències no desitjables" (no escriurem "conseqüències negatives" perquè la paraula negatiu pot despertar en l'autor de la proposta la necessitat de defensar-la, i la tasca més important del/la facilitador/a és aconseguir que els membres del grup s'oblidin de quins han estat els autors de les propostes, perquè aquests avaluin les alternatives de la forma més neutral possible).

Un cop tenim les dues meitats es llegeix la primera proposta i el/la facilitador/a demana a tots els participants que col·laborin en explicitar els aspectes positius de la proposta (quins aspectes del problema soluciona, quins avantatges té, etc.) i va anotant les respostes davant de tothom.

Quan s'han explicat tots els aspectes positius de la proposta es demana a tot el grup que pensi en les possibles conseqüències no desitjables (què podria passar si féssim això, com podrien evolucionar els fets, quina resposta podríem rebre de tal instància, etc.) i també s'anoten.

Es fa el mateix amb les altres propostes. Finalment es demana al grup que examini el que s'ha escrit en cadascuna de les columnes i que suggereixi quina solució és la més idònia (la que ens porti a aconseguir els nostres objectius i amb menys costos). Els criteris d'avaluació no han de ser quan-

titatiu, sinó qualitatiu: a vegades una sola conseqüència no desitjable pot invalidar una alternativa. El que fa aquesta tècnica és evidenciar la solució que reuneix més avantatges i menys conseqüències indesitjables.